

РЕЦЕНЗІЯ

рецензента, доктора медичних наук, професора, завідувача кафедри хірургії
медичного факультету №2

Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

Каніковського Олега Євгенійовича

на дисертаційну роботу аспірантки очної (денної) форми навчання
кафедри хірургії № 1

Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

Бабій Юлії Володимирівни

на тему:

**«Клініко-морфологічна характеристика ускладнених та неускладнених
лейоміом верхніх відділів шлунково-кишкового тракту, їх діагностика і
тактика лікування»**

на здобуття ступеня доктора філософії

з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Актуальність обраної теми дисертації

Впродовж останніх десятиліть лейоміоми верхніх відділів шлунково - кишкового тракту були переважно предметом диференційно-діагностичного порівняння при аналізі інших видів субепітеліальних новоутворень цієї локалізації. Причиною цього могла стати упередженість про рідкісність даного виду новоутворень, а також впевненість у їх безсимптомному перебігу та низькій вірогідності ускладнень, що з ними пов'язані.

Завдяки розвитку та широкому використанню ендоскопічних досліджень у повсякденній клінічній практиці частота виявлення лейоміом верхніх відділів шлунково-кишкового тракту значно зросла за останні роки. Одночасно із цим почали з'являтися нові наукові публікації, у яких повідомлялося про шлунково-кишкові лейоміоми, що ускладнились гострою шлунково-кишковою кровотечею.

Лікування таких пацієнтів часто досить складне, тому що асоціюється з неефективним або нестійким ендоскопічним гемостазом, високим рівнем крововтрати і великими за об'ємом відкритими оперативними втручаннями.

Досі не вивченими залишаються причини такого частого виникнення шлунково-кишкової кровотечі у пацієнтів із цими доброякісними новоутвореннями. Також, на даний час не існує уніфікованого діагностично-лікувального алгоритму, який би висвітлював особливості ведення хворих із неускладненими і ускладненими шлунково-кишковою кровотечею лейоміомами верхніх відділів шлунково-кишкового тракту.

Тому, дисертаційна робота Бабій Юлії Володимирівни «Клініко-морфологічна характеристика ускладнених та неускладнених лейоміом верхніх відділів шлунково-кишкового тракту, їх діагностика і тактика лікування» є актуальною та своєчасною, оскільки спрямована на вирішення поставлених завдань та покращення результатів хірургічного лікування пацієнтів із ускладненими та неускладненими лейоміомами верхніх відділів шлунково-кишкового тракту.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Робота подана як закінчене наукове дослідження, яке присвячене підвищенню ефективності діагностики та хірургічного лікування пацієнтів із лейоміомами шлунково-кишкового тракту. Дисертаційне дослідження та опубліковані наукові праці здобувача виконані і підготовлені на високому науковому рівні і базуються на достатній для вирішення поставлених задач кількості клінічних спостережень (68 пацієнтів із лейоміомами верхніх відділів шлунково-кишкового тракту). Результати дисертаційного дослідження висвітлені у 9 друкованих працях, із них 4 – у наукових фахових виданнях які

затверджені Вищою Атестаційною Комісією України, 5 – у вигляді тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

В процесі виконання дисертаційного дослідження авторка розробила клініко-морфологічну характеристику лейоміом верхніх відділів шлунково-кишкового тракту, за якою усі лейоміоми цієї локалізації поділяються на два основних клініко-морфологічних варіанти: простий та проліферуючий.

До простого клініко-морфологічного варіанту належать лейоміоми звичайного патоморфологічного підтипу, які характеризуються типовою морфологічною будовою, низькою кількістю мітозів, низьким рівнем васкуляризації та проліферації. Клінічно такі лейоміоми перебігають безсимптомно, повільно ростуть та не ускладнюються. Переважна більшість лейоміом простого клініко-морфологічного варіанту (86,3%) розташовується у стравоході, походить із м'язової пластинки слизової оболонки (77,2%) та характеризується невеликим розміром (1,5×1,4 см).

До проліферуючого клініко-морфологічного варіанту належать ангіолейоміоми, а також лейоміоми клітинного та епітелоїдного патоморфологічних підтипів. Їм притаманна нетипова морфологічна будова, висока проліферативна активність та високий рівень васкуляризації. Такі лейоміом здатні швидко збільшуватись у розмірах, клінічно є симптоматичними і ускладнюються шлунково-кишковою кровотечею. Переважна більшість лейоміом проліферуючого клініко-морфологічного варіанту (71,4%) розташовується у шлунку, походить із власного м'язового шару порожнистого органу (71,4%) і характеризується великим розміром (3,4×2,8 см).

Також авторкою були досліджені, визначені та доведені (за допомогою статистичного аналізу) основні фактори, які ймовірно підвищують ризик

виникнення шлунково-кишкової кровотечі у пацієнтів із лейоміомами верхніх відділів шлунково-кишкового тракту. До таких факторів належать патогістологічний підвид лейоміоми, розмір пухлини та її локалізація.

На основі проведеного клінічного дослідження, дисертантка розробила два діагностично-лікувальні алгоритми, які відображають оптимальну тактику ведення хворих із ускладненими та неускладненими лейоміомами верхніх відділів шлунково-кишкового тракту.

В опублікованих працях дисертанта повністю викладені результати дисертаційного дослідження, наукові положення, висновки і практичні рекомендації, які випливають із них.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Для виконання дисертаційного дослідження було відібрано достатню кількість пацієнтів із лейоміомами верхніх відділів шлунково-кишкового тракту (68 хворих), тому статистична вибірка є репрезентативною та достовірною.

Отримані результати дисертації базувались на основі виконання сучасних методів діагностики, таких як езофагогастроуденоскопія, ендоскопічна ультрасонографія, контрастна комп'ютерна томографія, тонкогілкова аспіраційна біопсія під контролем ендоскопії, патоморфологічне та імуногістохімічне дослідження, а також на основі виконання широкого спектру оперативних втручань, таких як мініінвазивна ендоскопічна резекція, лапароскопічна резекція та відкрита хірургічна резекція лейоміом верхніх відділів шлунково-кишкового тракту.

Статистичний аналіз закономірностей виникнення шлунково-кишкової кровотечі у пацієнтів із лейоміомами шлунково-кишкового тракту виконаний за допомогою побудови аналітичної конструкції, яка є системою співзалежних рівнянь, перше із яких є тобіт-регресією, а друге - біноміальною логістичною

регресією. Цей статистичний аналіз дозволив підтвердити основні гіпотези, які базувались на фактажу і висновках попередніх досліджень, а також встановити основні фактори, які підвищують ймовірність виникнення шлунково-кишкової кровотечі у пацієнтів з лейоміомами.

Висновки, наукові положення та рекомендації, сформовані автором на основі даних проведеного дослідження, є логічним підсумком отриманих результатів дисертації.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Для виконання поставленого перед дослідженням завдання, дисертантом були використані сучасні і високоінформативні методи дослідження, які повністю відповідають сучасним вимогам до наукових досліджень.

Статистична обробка первинного цифрового матеріалу проведена коректно, підтверджена статистична значимість отриманих результатів. Дисертант відмінно здійснив огляд літератури та провів порівняння отриманих результатів із відомими дослідженнями.

Таким чином, варто відмітити високий рівень виконання поставленої наукової задачі та високий рівень оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Дослідження, які проведені дисертантом, є значущими та новими для сучасної медичної науки. Дисертаційна робота відкриває нові можливості для діагностики і лікування пацієнтів із лейоміомами шлунково-кишкового тракту. Авторкою розроблена клініко-морфологічна характеристика лейоміом верхніх відділів шлунково-кишкового тракту, а також створено два діагностично-лікувальні алгоритми, які відображають оптимальну стратегію ведення пацієнтів із даною патологією.

Дисертація є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри хірургії № 1 з курсом урології Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова на тему: «Розробка оптимальних методів хірургічного лікування та профілактика післяопераційних ускладнень у хворих з захворюваннями органів грудної та черевної порожнини з використанням мініінвазивних технологій», номер держреєстрації № 0118U005500.

Основні положення і результати дисертаційного дослідження впроваджено в роботу високоспеціалізованого клінічного центру з мініінвазивними технологіями КНП «Вінницька обласна клінічна лікарня ім. М. І. Пирогова ВОР» у відділеннях абдомінальної хірургії та торакоскопічної хірургії, а також в навчальний процес кафедри хірургії № 1 Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова.

7. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Подальше використання результатів дисертації в практичній медицині дозволить поглибити існуючі дані стосовно такої патології, як лейоміоми шлунково-кишкового тракту, а також покращити результати лікування хворих із даним новоутворенням.

Отримані результати роботи використовуються у практичній роботі клінічного високоспеціалізованого хірургічного Центру із малоінвазивними технологіями і клінічному Центрі торакальної хірургії КНП «Вінницька обласна клінічна лікарня ім. М.І. Пирогова ВОР».

Доцільним є подальше впровадження отриманих результатів у роботу ендоскопічних відділень та кабінетів інших медичних центрів регіонального та обласного значення.

8. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

За результатами перевірки дисертаційної роботи та наукових публікаціях програмою «UNICHECK» встановлено, що текст є оригінальним,

не виявлено плагіату, самоплагіату, фабрикування, фальсифікування даних чи будь яких інших порушень принципів академічної доброчесності.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Таким чином, варто відзначити, що дисертаційна робота Бабій Юлії Володимирівни на тему «Клініко-морфологічна характеристика ускладнених та неускладнених лейоміом верхніх відділів шлунково-кишкового тракту, їх діагностика і тактика лікування», є завершеною і самостійною кваліфікаційною науковою працею, яка містить нові науково обґрунтовані результати, що дозволяють розв'язати актуальну задачу сучасної хірургії – покращення результатів хірургічного лікування пацієнтів із лейоміомами верхніх відділів шлунково-кишкового тракту шляхом використання розробленої клініко-морфологічної характеристики, яка дозволяє на ранніх етапах лікування спрогнозувати ймовірність виникнення такого ускладнення, як гостра шлунково-кишкова кровотеча, та шляхом подальшого використання створених діагностично-лікувальних алгоритмів, які дозволяють обрати оптимальну лікувальну стратегію для кожного клінічного випадку окремо.

За своєю актуальністю, методологічним підходом до вирішення поставлених задач, науковою новизною та практичним значенням отриманих результатів дане дослідження є науковою роботою, що виконана на високому науково-методичному рівні. Одержані під час виконання дисертаційної роботи результати мають вагомим значення для сучасної хірургії та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень. Дисертаційна робота у повній мірі відповідає вимогам до дисертації доктора філософії, які зазначені у Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 та вимогам до оформлення дисертації відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а авторка роботи Бабій

Юлія Володимирівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Хірургія».

Рецензент:

**д.мед.н., професор ЗВО завідувач кафедри
хірургії медичного факультету №2**

ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Олег Каніковський